

Katowice, dn. 31 marca 2023 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW w 2022 r.

WSTĘP

Śląski Związek Gmin i Powiatów zrzeszał na koniec 2022 roku 154 jst (w tym wszystkie miasta na prawach powiatu), co stanowiło ok. **85% samorządów lokalnych z terenu woj. śląskiego**. Przeważająca działalność Związku koncentruje się w trzech głównych nurtach:

- ✓ **reprezentowanie wspólnych interesów** samorządów lokalnych;
- ✓ **przekazywanie rzetelnej wiedzy** i informacji w różnych dziedzinach funkcjonowania gmin i powiatów;
- ✓ **rozpowszechnianie najlepszych wzorców** w zakresie rozwoju lokalnego, a także wspieranie gmin i powiatów w realizowaniu zadań na rzecz mieszkańców.

W 2022 r. Związek realizował ramowy plan działalności przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 8 grudnia 2021 r. Jednocześnie ze względu na zbrojny atak Federacji Rosyjskiej na Ukrainę Związek podejmował również ad hoc intensywne działania informacyjne skierowane do gmin i powiatów województwa śląskiego związane z pomocą przybyłym uchodźcom. Nadzwyczajna sytuacja związana z napływem uchodźców na teren naszego kraju i województwa śląskiego wymagała w początkowym okresie od Związku oraz jst dużej sprawności organizacyjnej i dynamiki komunikacji z uwagi na tryb przygotowania i wdrożenia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i prawnych. W kolejnych miesiącach 2022 r. Związek podejmował również doraźne działania w związku z pogłębiającym się kryzysem energetycznym i wynikającą z niego trudną sytuacją jednostek samorządu terytorialnego i ich mieszkańców.

Od kwietnia 2022 r. większość organizowanych przez Związek spotkań odbywało się stacjonarnie, jednakże działalność w formule on-line była nadal kontynuowana, m.in. ze względu na możliwość zaangażowania większego grona ekspertów, ograniczenia rosnących wydatków w związku z wysoką inflacją, potrzebę konsultacji dot. nagłych, bieżących spraw na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym. W 2022 r. Związek aktywnie prowadził swoją działalność szkoleniowo-konsultacyjną, informacyjną, promocyjno-medialną, a także integrującą jst z terenu woj. śląskiego.

W dalszych częściach sprawozdania opisano szczegółowo działania zrealizowane przez Związek w 2022 roku.

I. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU

1. Zarząd Związku pracował w 2022 roku w następującym składzie:

Przewodniczący: Piotr Kuczera - Prezydent Rybnika

Członkowie Zarządu:

- 1) p. Bernard Bednorz – Starosta Bieruńsko-Lędziński;
- 2) p. Marian Błachut – Burmistrz Miasta Czechowice-Dziedzice;
- 3) p. Ireneusz Czech - Wójt Gminy Kochanowice;
- 4) p. Mirosław Duży - Starosta Mikołowski;
- 5) p. Grażyna Dziedzic - Prezydent Rudy Śląskiej (do 16 czerwca 2022 r.);
p. Michał Pierończyk - Prezydent Rudy Śląskiej (od 9 grudnia 2022 r.);
- 6) p. Tomasz Gęsiarz - Wójt Gminy Mstów;
- 7) p. Maciej Gogulla – Wójt Gminy Pilchowice;
- 8) p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia;
- 9) p. Mieczysław Kieca – Prezydent Wodzisławia Śląskiego;
- 10) p. Jarosław Klimaszewski – Prezydent Bielska-Białej, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 11) p. Łukasz Komoniewski – Prezydent Będzina, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 12) p. Krzysztof Matyjaszczyk - Prezydent Częstochowy, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 13) p. Adam Neumann – Prezydent Gliwic;
- 14) p. Klemens Podlejski – Burmistrz Miasta i Gminy Żarki;
- 15) p. Krystyna Siejna – Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Katowice, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 16) p. Dariusz Skrobol – Burmistrz Pszczyny;
- 17) p. Antoni Szlagor - Burmistrz Żywca.

W czerwcu 2022 r. zmarła p. Grażyna Dziedzic, Prezydent Rudy Śląskiej w latach 2010-2022, Członek Zarządu Związku od 2011 r. Na sesji Zgromadzenia Ogólnego Związku w grudniu 2022 r. skład Zarządu został uzupełniony. Do Zarządu został wybrany p. Michał Pierończyk, kolejny Prezydent Rudy Śląskiej.

W 2022 roku odbyło się 11 posiedzeń Zarządu: 28 stycznia (online), 25 lutego (online), 25 marca (online), 29 kwietnia (w Bielsku-Białej), 27 maja (w Żywcu), 7 czerwca (w Lublińcu), 5 lipca (online), 9 września (w Pszczynie), 11 października (w siedzibie Związku w Katowicach), 4 listopada (w Wodzisławiu Śląskim), 9 grudnia (w Rybniku).

Pracami Biura Związku kierował p. Witold Magryś - Dyrektor Biura Związku.

II. OCHRONA INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

1. Zarząd Związku prowadził działania na rzecz ochrony interesów gmin i powiatów członkowskich. Działania te podejmowane były w różnorodnych formach, a ich adresatami były władze centralne oraz władze regionalne. Zarząd analizował problemy istotne z punktu widzenia samorządów lokalnych oraz formułował wnioski i opinie, które były kierowane następnie do Prezydenta RP, Parlamentu, Rządu RP, poszczególnych ministrów, centralnych urzędów administracji państwowej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, do Wojewody Śląskiego oraz do Sejmiku i Marszałka Województwa Śląskiego.

Posiedzenia Zarządu w roku 2022 zdominowała tematyka agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę i związane z tym **kwestie kryzysu uchodźczego**, a także bieżące problemy samorządów lokalnych wynikające z **sytuacji na rynku energii elektrycznej** oraz sytuacja finansowa samorządów lokalnych. Zarząd Związku w ramach swoich prac uzgadniał wspólne działania w powyższym zakresie, podejmował liczne stanowiska i kierował pisma z samorządowymi postulatami, występując w interesie samorządów lokalnych oraz opiniował rządowe i parlamentarne projekty ustaw i rozporządzeń.

2. W roku 2022 organy statutowe Związku przyjęły 34 stanowiska. Większość przyjętych stanowisk dotyczyła konkretnych problemów, mających swoje źródło w niewłaściwych i często zmienianych przepisach, utrudniających funkcjonowanie samorządów lokalnych i realizację zadań publicznych. Zarząd przedłożył szereg istotnych propozycji zmian (w tym zmian przepisów) mających na celu poprawę funkcjonowania w sferze zarówno finansowej, jak i organizacyjnej, np. w sprawach:
  - a) zwiększenia procentowego udziału gminy we wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska dla gmin, które na swoim terenie posiadają instalacje termicznego przetwarzania odpadów,
  - b) potrzeby pilnej zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
  - c) problemów po wejściu w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych,
  - d) wzrostu od 1 lipca 2022 r. najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz dysproporcji płac pomiędzy personelem medycznym zatrudnionym w podmiotach leczniczych a domach pomocy społecznej,
  - e) podjęcia działań zmierzających do zapewnienia stabilnego i trwałego systemu opieki długoterminowej w domach pomocy społecznej,
  - f) dostosowania maksymalnych stawek zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy,
  - g) wprowadzenia zmian w programie „Czyste Powietrze”,
  - h) projektu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (druk UC130),
  - i) propozycji przedstawicieli Komisji Europejskiej dot. zastosowania wsparcia zwrotnego dla JST w istotnych obszarach rozwojowych,
  - j) rozpoczętej prewencyjnej akcji jodowej w związku z możliwym wystąpieniem zagrożenia skażeniem radiacyjnym,
  - k) braku ciągłości realizacji programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej oraz braku ciągłości zatrudnienia asystentów,
  - l) finansowania zadania zleconego związanego z realizacją programu Karta Dużej Rodziny,
  - m) problemów w zakresie finansowania przedszkoli,
  - n) konieczności wprowadzenia zmian prawnych w systemie ewidencjonowania ludności,
  - o) trudnej sytuacji w szpitalach miejskich i powiatowych województwa śląskiego,
  - p) procedowanych zmian w systemie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi,

3. Jednocześnie, oprócz punktowych postulatów w zakresie zmian prawa samorządowego, w obliczu piętrzących się od lat trudności w zarządzaniu usługami publicznymi i funkcjonowaniu samorządów lokalnych, Związek wypowiadał się w kwestiach długofalowych, systemowych problemów, w tym m.in. w tak istotnych sprawach, jak organizacja i finansowanie systemu ochrony zdrowia (w tym w kontekście rządowych prac nad zmianami w systemie szpitalnictwa) oraz problemów planowania przestrzennego i potrzebnego kierunku reform w tym zakresie.
4. Związek podejmował liczne działania w związku z **nasilającym się kryzysem energetycznym** oraz jego przewidywanymi skutkami dla jednostek samorządu terytorialnego. W stanowiskach wyrażał głębokie zaniepokojenie sytuacją na rynku paliw grzewczych i energii oraz apelował o zagwarantowanie dostępności materiałów opałowych dla mieszkańców oraz samorządów, które pozwolą zapewnić podstawowe usługi publiczne, a także o zagwarantowanie cen zakupu tych materiałów z ograniczeniem horrendalnych marż pośredników. Związek apelował również o podjęcie przez Rząd RP kompleksowych działań zmierzających do ograniczenia skutków pogłębiającego się kryzysu energetycznego.

W drugiej połowie 2022 r. Związek podejmował aktywne działania związane z zapewnieniem **bezpieczeństwa energetycznego** podczas sezonu grzewczego 2022/2023, które obejmowały:

- a) konsultacje z przedstawicielami Ministerstwa Klimatu i Środowiska w sprawie problemów związanych z realizacją i wypłatą przez gminy dodatku węglowego;
- b) wsparcie gmin w realizacji obowiązków, wynikających z ustawy o zakupie preferencyjnym paliwa stałego przez gospodarstwa domowe, zwłaszcza w zakresie konsultacji merytorycznej i przygotowania wzorów niezbędnych dokumentów;
- c) zebranie danych dot. zapotrzebowania na węgiel w samorządowych jednostkach organizacyjnych;
- d) realizację pierwszego w skali kraju, wspólnego przedsięwzięcia z Polską Grupą Górniczą S.A. dot. zaopatrzenia w węgiel najbardziej potrzebujących mieszkańców, będących w trudnej sytuacji życiowej, samotnych oraz wykluczonych cyfrowo.

5. Ograniczenia zdolności finansowej samorządów lokalnych

- 1) Raport z analizy, dotyczącej sytuacji finansowej miast na prawach powiatu województwa śląskiego w latach 2018-2022

W styczniu 2022 r. miało miejsce podsumowanie analizy, która została wykonana przez skarbników miast na prawach powiatu przy wsparciu Związku w drugiej połowie grudnia 2021 r. na wniosek Konwentu Prezydentów Miast na Prawach Powiatu ŚZGiP. Impulsem do wykonania powyższej oceny stanu finansów miast była wymiana informacji na temat pogarszającej się sytuacji finansowej w poszczególnych miastach, prezentowana na forum różnych gremiów w okresie tworzenia projektów budżetów samorządowych na rok 2022.

- 2) Raport *Ogólna analiza sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego po zakończeniu 2021 r.*

Samorządy lokalne odczuwają w swoich budżetach konsekwencje finansowe wdrożonych zmian w systemie PIT w latach 2019 i 2020. W związku z powyższym na zlecenie Związku w maju 2022 r. opracowany został ekspercki raport dot. ogólnej analizy sytuacji jednostek

samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego po zakończeniu 2021 r., który może stanowić w przyszłości również punkt odniesienia do dalszych analiz finansów samorządowych - zarówno w układzie indywidualnym jak i dla poszczególnych grup jst.

3) stanowiska dot. sytuacji finansowej samorządów lokalnych

- a) ws. wycofania reform „Polskiego Ładu” w związku z pogłębiającą się, trudną sytuacją jednostek samorządu terytorialnego spowodowaną kryzysami epidemicznym i uchodźczym, inflacją oraz ograniczeniem dochodów samorządów,
- b) ws. skutków kolejnych planowanych zmian podatkowych dla budżetów samorządowych w kontekście stabilności finansów jst i ich zdolności do realizacji niezbędnych zadań.

6. Konsultowanie projektów ustaw i rozporządzeń oraz programów krajowych w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych i programów regionalnych

- 1) Związek krytycznie odniósł się do przedstawionych przez Rząd i poszczególne ministerstwa planów zmian systemowych w zakresie:
  - a) projektowanych zmian dot. systemu szpitalnictwa (w ramach rządowego projektu ustawy o modernizacji i poprawie efektywności szpitalnictwa przekazanego do konsultacji przez Ministerstwo Zdrowia),
  - b) kierunków reformy planowania przestrzennego w kontekście rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
  - c) rządowego projektu ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej;
- 2) Poprzez udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Związek miał bezpośredni dostęp do projektów aktów prawnych i możliwość ich opiniowania już na etapie prac Zespołów Komisji. W ramach tych prac w 2022 r. Związek konsultował m.in. następujące akty prawne:
  - a) *projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw,*
  - b) *projekt ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy,*
  - c) *projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa,*
  - d) *projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw,*
  - e) *projekt ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw,*
  - f) *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.*

3) Konsultowanie senackich projektów ustaw

Zarząd Związku opiniował szereg projektów ustaw, które otrzymywał za pośrednictwem Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej Senatu RP, w tym m.in.:

- a) *projekt ustawy o zmianie ustawy o lasach;*
- b) *projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe;*

- c) *projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy – Prawo oświatowe;*
- d) *projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw;*
- e) *projekt ustawy o wysokości części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na rok 2022;*
- f) *projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw.*

III. REPREZENTOWANIE INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach rzecznictwa interesów samorządowych Związek realizuje takie przedsięwzięcia, jak: organizacja spotkań z wysokiej rangi przedstawicielami Rządu, lobbying parlamentarny poprzez współpracę z parlamentarzystami z woj. śląskiego, konsultowanie i opiniowanie aktów legislacyjnych, dotyczących jednostek samorządu terytorialnego, a także podejmowanie działań interwencyjnych w konkretnych sprawach. Działalność Związku w tym zakresie obejmowała szerokie spektrum spraw samorządowych.

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Interesy samorządów lokalnych reprezentowane są przez Związek od 2015 r. również na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Poprzez udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, jako reprezentantów Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych, SZGiP opiniował **ważne dla środowiska samorządowego projekty aktów prawnych.**

Dzięki zaangażowaniu w prace Komisji Wspólnej przedstawiciele Związku oraz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych **reprezentują interesy samorządów lokalnych** zrzeszonych w poszczególnych organizacjach, w tym zgłaszają ich uwagi do omawianych podczas posiedzeń tego gremium projektów dokumentów: ustaw i rozporządzeń, programów krajowych etc. Uczestniczą również w dyskusjach dotyczących ważnych spraw samorządowych podnoszonych na forum Komisji Wspólnej, w tym dot. tych decyzji Rządu, które budzą sprzeciw środowiska samorządowego lub wymagają uzgodnień obu stron.

Przedstawiciele Związku uczestniczyli również w specjalnych posiedzeniach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbywały się w marcu 2022 r. z dużą częstotliwością ze względu na pilność spraw, dotyczących **pomocy uchodźcom z Ukrainy w związku z trwającym tam konfliktem zbrojnym.** Spotkania te poświęcone były różnym zakresom tej pomocy, w tym organizacji polityki zdrowotnej oraz systemu oświaty do sytuacji związanej z bardzo dużą liczbą obywateli Ukrainy. W 2022 r. kluczowa była również obecność Związku w pracach Komisji Wspólnej dot. opiniowania pakietów legislacyjnych dot. **zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego.**

Ponadto przedstawiciele Związku uczestniczą w pracach zespołów problemowych Komisji Wspólnej.

- *Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska;*
- *Zespołu ds. Ustrojowych;*

- *Zespołu ds. Finansów Publicznych;*
- *Zespołu ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich. (nazwy poszczególnych zespołów obowiązujące do czerwca 2022 r.).*

2. Wspólne działania regionalnych organizacji poprzez Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

- 1) Działalność w zakresie rzecznictwa interesów samorządowych prowadzona była poprzez zaangażowanie Związku w ramach OPOS. W 2022 r. zostały przyjęte przez OPOS stanowiska w m.in. w następujących sprawach:
  - zwiększenia procentowego udziału gminy we wpływach z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska dla gmin, które na swoim terenie posiadają instalacje termicznego przetwarzania odpadów;
  - urealnienia stawek za usługi wodno-kanalizacyjne;
  - nowych funkcjonalności wydawania odpisów aktów stanu cywilnego przez urzędy stanu cywilnego z systemu rejestru stanu cywilnego;
  - kanałów technologicznych przy budowie/przebudowie dróg gminnych z art. 39 ust. 6 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
  - skutków kolejnych planowanych zmian podatkowych dla budżetów samorządowych w kontekście stabilności finansów jst i ich zdolności do realizacji niezbędnych zadań;
  - negatywnego oddziaływania wzrostu kosztów obsługi długu publicznego na rozwój samorządów lokalnych;
  - ułatwienia powstawania i funkcjonowania instalacji do termicznego przekształcania odpadów nienadających się do recyklingu, frakcji kalorycznej powstałej w procesie mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych;
  - projektu ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw;
  - ustalenia maksymalnych stawek za 1 km używania pojazdów prywatnych do celów służbowych;
  - nieuzasadnionego wzrostu cen energii w aktualnie prowadzonych postępowaniach przetargowych;
  - potrzeby zapewnienia stabilnej podstawy finansów samorządowych;
  - wydłużenia okresu rozliczenia wydatków programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020;

W obliczu trwającej wojny w Ukrainie Sygnatariusze OPOS wystosowali apel w sprawie podjęcia działań na rzecz uwolnienia przetrzymywanych przez rosyjskie władze okupacyjne przedstawicieli niektórych ukraińskich samorządów lokalnych.

2) W 2022 r. Sygnatariusze OPOS konsultowali projekty ustaw w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych, m.in.:

- a) *projekt ustawy o zmianie ustawy z dn. 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej;*
- b) *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw.*

3) Działania ankietyzacyjne OPOS

- przeprowadzenie ankiety dot. kosztów zakupu energii elektrycznej przez JST i podejmowanie działań oszczędnościowych;
- przeprowadzenie ankiety dot. wysokości kosztów ponoszonych z tytułu wypłacania pracownikom kosztów tzw. kilometrówek dot. używania samochodów prywatnych do celów służbowych.

3. Działania interwencyjne Związku

Związek podejmował działania w imieniu samorządów lokalnych w bieżących sprawach uderzających w interesy samorządów, interweniując m.in. w zakresie:

1) zagwarantowanie interesów samorządów lokalnych w związku z kryzysem energetycznym, w tym podjęcie współpracy z Polską Grupą Górniczą S.A. (PGG) w zakresie:

- a) zebranie zapotrzebowania na węgiel do celów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej, będących w gestii jednostek samorządu lokalnego w województwie śląskim.

W lipcu 2022 r. z inicjatywy Związku odbyły się spotkania przedstawicieli ŚZGiP i PGG S.A. dot. zapotrzebowania na **węgiel do celów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej**, będących w gestii jednostek samorządu lokalnego w województwie śląskim. Spotkania te były konsekwencją trudnej sytuacji na rynku paliw kopalnych i braku węgla w ogólnodostępnych składach. Zgodnie z ustaleniami, Biuro Związku zrealizowało również ankietę, mającą na celu zbiorcze oszacowanie zapotrzebowania na węgiel do celów grzewczych w obiektach użyteczności publicznej jednostek samorządu lokalnego w sezonie grzewczym (tj. publicznych żłobkach, przedszkolach, szkołach, obiektach służby zdrowia, budynkach MOPS i DPS oraz budynkach administracyjnych). Działania podejmowane przez Związek miały na celu wsparcie samorządów w pozyskiwaniu opału dla obiektów użyteczności publicznej.

- b) Porozumienie z PPG S.A. dot. zakupu węgla

W październiku 2022 r. został podpisany przez ŚZGiP i PGG S.A. *List Intencyjny w sprawie pilotażowej współpracy służącej ułatwieniu dostępu do węgla opałowego osobom znajdującym się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej*. Podpisanie tego listu było wynikiem rozmów jakie toczyły się od sierpnia 2022 r. między przedstawicielami PGG S.A. a Związkiem. Inicjatorem tych działań była Polska Grupa Górnicza S.A. Ramowe zasady współpracy, określone w Liście intencyjnym zostały wypracowane przez przedstawicieli PGG S.A. oraz zebranego ad hoc przez Związek zespołu roboczego, składającego się z przedstawicieli większych i mniejszych samorządów (głównie GOPSów i MOPSów) naszego województwa, prawników oraz ekspertów ds. zamówień publicznych. Celem podjętych działań było ułatwienie dostępu do węgla najbardziej potrzebującym odbiorcom indywidualnym z obszaru naszego województwa, którzy nie są w stanie dokonać zakupu poprzez sklep internetowy (tj. osobom samotnym, w tym chorym i niepełnosprawnym, znajdującym się pod stałą opieką pomocy społecznej). Z zapisów Porozumienia skorzystało 11 gmin, których mieszkańcy nabyli na preferencyjnych warunkach prawie 142 tony węgla.

Powyższa inicjatywa była zupełnie niezależna od działań w zakresie dystrybucji węgla przez samorządy podejmowanych na szczeblu centralnym, a jej relatywnie niewielka skala

oddziaływania była związana z równoczesnym uruchomieniem działań centralnych w zakresie preferencyjnego zakupu węgla przez samorzady

c) wsparcie jst związane z zakupem węgla przez gminy

Pod koniec października 2022 r. weszła w życie wcześniej procedowana *ustawa o dystrybucji węgla przez samorzady* (ustawa o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych), regulująca **zakup preferencyjny paliwa stałego przez gospodarstwa domowe**. W odpowiedzi na apel członków Związku, Związek czynnie zaangażował się w prace koordynacyjne, w tym konsultacje ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim. W rezultacie opracowano 3 wzory umów oraz wzór wniosku dla mieszkańców do wykorzystania przez jst z naszego regionu.

2) potrzeba zmiany zasad finansowania w ramach Programu Inwestycji Strategicznych – Polski Ład

Zarząd Związku dwukrotnie wystosował pisma do Prezesa Rady Ministrów w sprawie problemów dot. realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Inwestycji Strategicznych i potrzeby zmiany zasad finansowania inwestycji w ramach tego Programu. Zarząd wnioskował o dokonanie zmian w Regulaminach Naborów Wniosków o dofinansowanie w ramach Programu w szczególności poprzez dodanie zapisów umożliwiających zmniejszenie zakresu rzeczowego zadania w stosunku do zakresu objętego wnioskiem (marzec i czerwiec 2022 r.). Ponadto problemy te były omawiane na forum Konwentu Burmistrzów i Wójtów ŚZGiP z przedstawicielami realizatora Programu - Banku Gospodarstwa Krajowego.

IV. KSZTAŁTOWANIE WSPÓLNEJ POLITYKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych województwa śląskiego, Związek kontynuował działania, których celem jest wspólne analizowanie problemów i wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań dla jst dot. zarządzania sprawami publicznymi i wykonywania zadań ustawowych.

1. Propozycje i rekomendacje dot. jednolitego działania samorządów lokalnych

Związek udzielał wsparcia i rekomendował jst członkowskim przyjęcie wspólnej linii postępowania m.in. w sprawach:

- a) rekomendacje dot. wykonywania sprawdzeń przez Inspektora ochrony danych w zakresie zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami oraz polityk administratora (lub podmiotu przetwarzającego);
- b) rekomendacje dot. zasad stosowania monitoringu wizyjnego przestrzeni publicznej i budynków (pomieszczeń użyteczności publicznej);
- c) opracowanie dokumentu pn. „Kodeks dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania zamówień publicznych w mieście / gminie / powiecie...”.

2. Wspólne działania na rzecz wsparcia obywateli Ukrainy

- 1) W związku z trwającą **wojną w Ukrainie** Związek wystosował pismo dot. wyrazów solidarności z samorządowcami ukraińskimi w obliczu zagrożenia konfliktem zbrojnym, a następnie stanowisko, w którym wyraził pełną solidarność z samorządowcami

ukraińskimi, którzy dzielnie stawiają czoła licznym problemom związanym z działaniami militarnymi, narażając często swoje zdrowie i życie. Apelowal również w stanowisku o uwolnienie przedstawicieli ukraińskich miast i gromad wziętych do rosyjskiej niewoli. Jednoznacznie sprzeciwił się prowadzeniu dalszych działań wojennych przez Rosję.

- 2) W pierwszej połowie roku Związek aktywnie uczestniczył w licznych spotkaniach poświęconych problematyce udzielania pomocy uchodźcom z Ukrainy organizowanych przez **Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Wojewodę Śląskiego**. Opiniował również pakiety rządowych rozwiązań legislacyjnych dotyczących przedmiotowego zakresu.

Związek w ramach współpracy z Wojewodą Śląskim podejmował również doraźne działania dot. **wsparcia udzielanego obywatelom Ukrainy**, tj. m.in.:

- a) współpraca w zakresie uzgadniania treści porozumień między wojewodą a samorządami powiatowymi w zakresie warunków zwrotu z budżetu Państwa kosztów zakwaterowania uchodźców w obiektach instytucjonalnych, z którymi jst podpisały umowy o zakwaterowaniu uchodźców oraz w obiektach samorządowych; współpraca w zakresie inwentaryzacji bazy noclegowej wg kategorii kosztowych oraz realnej wyceny kosztów realizacji zadań, dot. udzielania przez jst pomocy uchodźcom;
  - b) przeprowadzenie ankiety dot. rzeczywistych kosztów ponoszonych przez miasta na prawach powiatu oraz powiaty ziemskie dot. zapewnienia pomocy uchodźcom z Ukrainy w związku z poleceniem Wojewody Śląskiego za okres 1-31 marca 2022 r.
- 3) Związek organizował spotkania informacyjne skierowane do gmin i powiatów województwa śląskiego związane z pomocą przybyłym uchodźcom, m.in.:
    - a) spotkanie on-line pt. **„Samorząd solidarny z Ukrainą – wymiana dobrych praktyk”** (dn. 29 marca 2022 r.), którego celem była wymiana pomysłów i doświadczeń w zakresie organizowania pomocy obywatelom Ukrainy;
    - b) spotkanie dot. **wymiany doświadczeń dotyczących budowania relacji polsko-ukraińskich** z uwzględnieniem różnic kulturowych, w szczególności w zakresie bieżącej działalności urzędów i instytucji samorządowych (dn. 6 września 2022 r.) w Katowicach.
  - 4) W kwietniu 2022 r. Związek zorganizował akcję pomocową dla obywateli Ukrainy pn. **„Jesteśmy z Wami! - Samorządowa pomoc dla ukraińskich miast Obwodu Kijowskiego”**, polegającą na zachęcaniu do przekazywania przez samorzady lokalne województwa śląskiego pomocy rzeczowej najbardziej poszkodowanym miastom z terenu Obwodu Kijowskiego w Ukrainie. Powyższa inicjatywa została skoncentrowana głównie na miastach obwodu kijowskiego m.in. z uwagi na rozwijaną od początku 2014 r. współpracę Związku z Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy i nawiązane w tym czasie bliskie relacje między Związkiem i KORZMU. Przekazane zostały między innym używane samochody dostawcze, agregaty prądotwórcze, narzędzia budowlane dla służb miejskich oraz środki czystości i ciepłe ubrania.
  - 5) W sierpniu przedstawiciele Związku uczestniczyli w spotkaniu on-line polskich ekspertów z przedstawicielami tworzącej się Aglomeracji Lwowskiej. Spotkanie dotyczyło zagadnień metropolitarnych oraz współpracy samorządów szczebla lokalnego.

3. Integracja środowisk samorządowych województwa śląskiego

1) Konwent Burmistrzów i Wójtów

Związek od prawie 25 lat organizuje posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Stanowią one istotne forum wymiany informacji oraz są płaszczyzną współpracy dla przedstawicieli małych i średnich gmin woj. śląskiego. Spełniają one także ważną rolę w integrowaniu środowiska samorządowego województwa śląskiego. Funkcję Koordynatora Konwentu pełni od 2003 roku p. Ireneusz Czech – Wójt Gminy Kochanowice, Członek Zarządu Związku.

W 2022 roku odbyły się 3 posiedzenia Konwentu. W trakcie spotkań poruszano bardzo szerokie spectrum spraw samorządowych, z udziałem liczego grona gości reprezentujących ważne urzędy i instytucje regionalne oraz administrację centralną:

a) w dn. 4 marca 2022 r. w formule wideokonferencji

Program spotkania obejmował problemy związane z wdrażaniem tzw. uchwały antysmogowej w małych i średnich gminach, kwestie istotnych zmian w ustawie o funkcjonowaniu ochotniczych straży pożarnych oraz wyzwania związane z transformacją energetyczną małych i średnich gmin. W spotkaniu uczestniczyli m.in. Wojewoda Śląski, przedstawiciele Samorządu Województwa Śląskiego oraz Powszechnej Platformy Transformacji Energetycznej 2050.

W ramach ww. spotkania odbyła się dyskusja nt. kierunków zmian w funkcjonowaniu ochotniczych straży pożarnych (w świetle nowej ustawy o ochotniczych strażach pożarnych z 17 grudnia 2021 r.), w której udział wzięli: Śląski Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej oraz Starosta Kłobucki, Członek Zarządu Głównego Związku OSP RP.

b) w dn. 15 czerwca 2022 r. w Psarach

Podczas posiedzenia Konwentu, które po długiej przerwie odbyło się w formie stacjonarnej, zostały poruszone tematy dot. aktualnej sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego oraz wsparcia Ukrainy.

Uczestniczący w spotkaniu Wojewoda Śląski podsumował bardzo dobrą współpracę z samorządami lokalnymi (m.in. z zakresu przeprowadzonych działań pomocowych w związku z trwającą wojną w Ukrainie, a także we wcześniejszym okresie, tj. podczas epidemii). Natomiast o sytuacji w Ukrainie wypowiedzieli się (podczas połączenia on-line) ukraińscy samorządowcy (przedstawiciele Kijowskiego Oddziału Regionalnego Związku Miast Ukrainy), m.in. Anatolij Fedoruk, Mer Miasta Bucza, którzy podziękowali za polską pomoc, gościnność i wszystkie gesty solidarności oraz opowiedzieli o stratach w wymiarze ludzkim i infrastrukturalnym, które poniosły ukraińskie wspólnoty lokalne.

W drugiej części spotkania omówiono bieżącą sytuację finansową samorządów. Przedstawiciel Ministerstwa Finansów przedstawił zasady kompensacji w kolejnych latach utraconych na skutek wprowadzonych zmian podatkowych dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Następnie omówiono najważniejsze wnioski, wynikające z *"Raportu o stanie finansów jst w województwie śląskim na koniec 2021 r."* (dokument ten został opracowany na zlecenie Związku). Kolejnym ważnym tematem była realizacja inwestycji dofinansowanych z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład. Do tych zagadnień - w kontekście aktualnych problemów, w tym zwłaszcza wynikających z inflacji - w swoim wystąpieniu odnieśli się przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego.

Dodatkowo wydarzeniu towarzyszyło Biuro "Niepodległa", które przygotowało stoisko tematyczne podkreślające pamięć obchodów 100-lecia powstań śląskich.

c) Spotkanie samorządowe pn. Pomorsko-Śląski Konwent Samorządowy, w dn. 5-7 października 2022 r. w Słupsku

Partnerem tego wydarzenia, w którym udział wzięli samorządowcy z woj. śląskiego i pomorskiego, był Związek Gmin Pomorskich (z którym Śląski Związek Gmin i Powiatów współpracuje w ramach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych). Tematem przewodnim ww. Konwentu była wymiana wiedzy nt. *wyzwań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego wspólnot lokalnych*.

W ramach części konferencyjnej miały miejsce m.in. wystąpienia przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego na ww. temat (z perspektywy tych dwóch regionów), a także odbyła się dyskusja dot. okresowego wyłączenia oświetlenia ulicznego (w ramach oszczędności finansowych). Została także przedstawiona możliwość finansowania inwestycji związanych z lokalnym bezpieczeństwem energetycznym w ramach PPP.

Odbyły się także wizyty studyjne: w Gminie Potęgowo (w której znajdują się ekologiczny ciepłociąg, 4 parki elektrowni wiatrowych, inwestycje dot. montażu fotowoltaiki na obiektach użyteczności publicznej oraz nowoczesny zakład zagospodarowania odpadów), w Gminie Kobylnica (gdzie znajdują się farmy wiatrowe, które produkują ok. 10% energii wiatrowej pozyskiwanej w całej Polsce) oraz w samym Słupsku, gdzie znajdują się znane Wodociągi Słupskie (w tym m.in. Słupski Klaster Bioenergetyczny).

2) Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu

Konwent Prezydentów Miast na Prawach Powiatu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów obradował w dniach 10 marca oraz 21 kwietnia 2022 r.

Podczas posiedzeń poruszane były m.in. sprawy:

- a) raportu z analizy danych dotyczących sytuacji finansowej miast na prawach powiatu województwa śląskiego w latach 2018-2022 (wykonanej na wniosek Konwentu Prezydentów Miast na Prawach Powiatu ŚZGiP);
- b) przedstawienia wyników badania rzeczywistych kosztów ponoszonych przez miasta na prawach powiatu oraz powiaty ziemskie, w związku z zapewnieniem pomocy uchodźcom z Ukrainy;
- c) uzgodnień dot. współpracy z Wojewodą Śląskim w zakresie finansowania kosztów pomocy uchodźcom ponoszonych przez samorządy lokalne;
- d) przedyskutowania możliwości pilnego przekazania pomocy rzeczowej najbardziej poszkodowanym miastom z terenu Obwodu Kijowskiego w Ukrainie.

3. Partnerska współpraca z innymi organizacjami i instytucjami

- 1) Śląski Związek Gmin i Powiatów współpracuje w regionie z instytucjami, których cel działania zbliżony jest do działalności Związku. W 2022 r. Związek współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego oraz ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim, Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, Politechniką Śląską, a także z następującymi

instytucjami: Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Towarzystwo Urbanistów Polskich o/Śląsk, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Instytut Technologii Paliw i Energii, Powszechna Platforma Transformacyjna Energetyki 2050, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Południowego Województwa Śląskiego Aglomeracja Beskidzka, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, lokalne grupy działania z terenu województwa śląskiego funkcjonujące w ramach podejścia LEADER oraz z wieloma innymi instytucjami. Z większością tych instytucji Związek łączy długoletnia współpraca.

- 2) Związek współpracuje również z organizacjami i instytucjami, prowadzącymi działalność o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym. Nasi partnerzy samorządowi spoza regionu to przede wszystkim: Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, regionalne stowarzyszenia samorządowe skupione w OPOS oraz Polska Sieć LGD - Federacja Regionalnych Sieci LGD.
- 3) W ramach współpracy międzynarodowej, Związek kontynuował współpracę m.in. z Sekretariatem Programu URBACT w Paryżu. W związku z trwającą wojną na Ukrainie Związek podejmował doraźne działania wspierające w ramach wieloletniej współpracy z Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy.

4) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

Związek od 2013 r. blisko współpracuje z innymi regionalnymi organizacjami samorządowymi, a współpraca ta ma w szczególności miejsce w ramach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Pozarządowych (OPOS), które zostało podpisane w październiku 2013 r. w celu wspólnego reprezentowania interesów samorządów lokalnych z całej Polski. W 2022 roku Związek aktywnie uczestniczył w działaniach Porozumienia, którego sygnatariuszami jest obecnie 8 regionalnych organizacji samorządowych z różnych regionów kraju. Organizacje współpracujące obecnie w ramach OPOS to: Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych, Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego, Związek Gmin Lubelszczyzny, Związek Gmin Pomorskich, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski, Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów.

Działalność OPOS realizowana jest w oparciu o cykliczne, półroczne prezydencje kolejnych organizacji-sygnatariuszy Porozumienia. W pierwszej połowie 2022 r. prezydencję w OPOS sprawowało Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza. W trakcie prezydencji ww. stowarzyszenia odbyły się dwa posiedzenia Zarządów OPOS: w dn. 22 lutego 2022 r. (w formule wideokonferencji) oraz w dn. 12-13 maja 2022 r. w Koluszkach. W drugiej połowie 2022 r. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Organizacji Samorządowych przewodniczyło Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Wielkopolski. Podczas prezydencji tej organizacji odbyły się również dwa posiedzenia Zarządów OPOS, w dn. 29-30 września 2022 r. w Poznaniu oraz w dn. 6 grudnia 2022 r. w Warszawie.

W 2022 r. przedstawiciele Związku uczestniczyli w obchodach okrągłych rocznic działalności trzech organizacji zrzeszonych w OPOS, tj. w:

- 1) jubileuszu 30-lecia Związku Gmin Pomorskich (dn. 2 czerwca 2022 r.) w Gniewie;

- 2) jubileuszu 25-lecia Stowarzyszenia Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza (dn. 24 września 2022 r.) w Koluszkach;
- 3) jubileuszu 30-lecia Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich (dn. 20 października 2022 r.) w Lidzbarku Warmińskim.

V. WSPARCIE KOMPETENCYJNE JST W ZAKRESIE POLITYK I PROGRAMÓW ROZWOJOWYCH

W 2022 roku po trudnym okresie opóźnień w pracach nad nowym budżetem Unii Europejskiej na lata 2021–2027, a w szczególności nad dokumentami koordynacyjnymi, w/w prace uzyskały oczekiwany finał. Działania Związku w 2022 r. skupiały się głównie na prowadzeniu działań mających na celu wsparcie gmin i powiatów w zakresie informowania, monitorowania oraz opiniowania zmian w dokumentach i wytycznych programowych jak również w aktach prawnych dot. realizacji polityk rozwoju.

Ważniejsze przedsięwzięcia Związku z zakresu informowania i szkolenia w dziedzinie polityk i programów Polski i Unii Europejskiej skierowane do przedstawicieli gmin i powiatów w 2022 r.:

1. Komisja ds. Unii Europejskiej

Działania koncentrowały się na bieżącym informowaniu nt. zmian w kolejnych wersjach dokumentów i wytycznych programowych. Ponadto przedstawiciele Komisji brali udział m.in. w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez Posła do Parlamentu Europejskiego, dr Jana Olbrychta.

2. Warsztaty dot. rewitalizacji (w dn. 23-24 i 26-27 maja)

Cykl warsztatów zorganizowanych we współpracy ze Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego oraz Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego adresowany do wszystkich miast i gmin zainteresowanych tematyką rewitalizacji. Podczas szkoleń poruszano tematykę rewitalizacji w tym w szczególności: zakres oraz proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji (w tym ustawowe obowiązki samorządu) oraz narzędzi dostępnych dla samorządów w ramach obowiązujących przepisów prawa (Specjalna Strefa Rewitalizacji, Miejscowy Plan Rewitalizacji).

VI. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ODNOWY I ROZWOJU MIAST

1) Przedsięwzięcie pilotażowe pn. „Tworzenie ogrodów deszczowych w miastach województwa śląskiego”

W 2022 r. realizowana była praktyczna część przedsięwzięcia pn. „**Tworzenie ogrodów deszczowych w miastach województwa śląskiego**”. Przedsięwzięcie to realizowane było z inicjatywy Związku, w partnerstwie z Fundacją Sendzimira i czterema gminami z terenu województwa śląskiego i stanowiło kontynuację działań Związku w obszarze adaptacji do zmian klimatu, realizowanych w latach 2019-2021. Pod koniec 2021 roku zrealizowana była część teoretyczna, tj. wprowadzenie w formie webinarium, po którym nastąpiła rekrutacja czterech gmin do pilotażowych warsztatów praktycznych, realizowanych w 2022 r.

Głównym celem przedsięwzięcia było promowanie wśród śląskich samorządów realizacji projektów z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury. W jego ramach – z udziałem lokalnych społeczności – w czterech gminach woj. śląskiego (Częstochowa, Kalety, Sosnowiec i Żory) w okresie maj – czerwiec 2022 r. powstały **cztery ogrody deszczowe**, które wspomagają retencjonowanie wód opadowych oraz zwiększają lokalną bioróżnorodność. Powstanie ogrodów było oparte o cztery indywidualne koncepcje opracowane przez Fundację Sendzimira na podstawie wizji lokalnych w gminach. Następnie w każdej z gmin uczestniczących w przedsięwzięciu odbyły się warsztaty terenowe połączone z tworzeniem ogrodów, poprzedzone przedstawieniem przez ekspertów uczestniczącej w warsztatach lokalnej społeczności prezentacji edukacyjnej, poświęconej roli ogrodów deszczowych w zagospodarowaniu wód opadowych w obliczu zmian klimatu.

Związek szeroko wypromował przedsięwzięcie w mediach lokalnych oraz stworzył materiał wideo opisujący całą inicjatywę.

2) **Seminarium Aktualne trendy w rozwoju miast** (w dn. 26 października 2022 r.):

Seminarium zostało zorganizowane przez Związek we współpracy z firmą Projekty Miejskie i Uniwersytetem Ekonomicznym w Katowicach oraz otrzymało tytuł „Oficjalnego wydarzenia towarzyszącego 11. sesji Światowego Forum Miejskiego – WUF11”, które odbywało się w Katowicach w czerwcu 2022 r. W pierwszej części seminarium (wykładowej) omówione zostały zagadnienia dot. aktualnych trendów w rozwoju miast, z uwzględnieniem różnych perspektyw tj. z perspektywy naukowej, wdrożeniowej oraz samorządowej. W drugiej części seminarium odbył się panel dyskusyjny, w którym przedstawiciele samorządów, instytucji badawczych oraz administracji rządowej dyskutowali wraz z uczestnikami seminarium o wyzwaniach, stojących przed miastami w horyzoncie najbliższych lat.

3) **Działalność ŚZGiP w ramach Krajowego Punkt URBACT**

W 2022 r. Związek, jako jeden z konsorcjantów (obok Związku Miast Polskich) podpisał umowę na prowadzenie Krajowego Punktu URBACT na lata 2022–2023. Działania Związku skoncentrowane były przede wszystkim na informowaniu miast o osiągnięciach i aktualnych sposobach funkcjonowania programu URBACT oraz promowaniu doświadczeń poszczególnych miast dotyczących realizacji projektów w ramach programu. Wymienione działania były realizowane poprzez rozpowszechnianie przetłumaczonego na język polski biuletynu informacyjnego URBACT.

VII. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI I MIESZKALNICTWA

1. **Gospodarka nieruchomościami**

W 2022 r. tematyka związana z szeroko rozumianą gospodarką nieruchomościami podejmowana była głównie podczas posiedzeń **Komisji ds. Gospodarki Nieruchomościami**. Poruszane były tematy aktualnych problemów oraz zmian w prawodawstwie. Ponadto w ramach tematu gospodarowania nieruchomościami miały miejsca następujące wydarzenia i działania:

- a) przeprowadzona **została ankieta na temat praktyki stosowania przepisów o opłacie adiacenckiej** oraz postulowanych zmian w tym zakresie (zgłoszonych przez Komisję ds. Petycji Sejmu RP);
- b) **spotkanie konsultacyjne z Wydziałem Nadzoru Właścicielskiego, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego** w Katowicach dot. postępowań prowadzonych w trybie art. 73 ustawy z dnia 13.10.1998 r. *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną* oraz uzupełniania dokumentacji w postępowaniach komunalizacyjnych (marzec 2022 r.).

2. Planowanie przestrzenne

Problematyka planowania przestrzennego od lat stanowi ważny temat podejmowany w działalności Związku. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią jako dobrem publicznych jest istotnym zadaniem gminy, niestety obecna sytuacja przyczynia się do pogłębienia chaosu w planowaniu przestrzennym. Planowanie przestrzenne w Polsce charakteryzuje się wyjątkową niestabilnością. W ciągu ostatnich lat wielokrotnie zmieniano zasady jego funkcjonowania co doprowadziło do pogłębienia chaosu i zauważalnego braku ładu przestrzennego znacząco pogarszając jakość życia mieszkańców.

Rok 2022 rozpoczął się intensywnymi działaniami dotyczącymi opiniowania kolejnych wersji *projektu ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, w które włączeni zostali przedstawiciele Komisji Planowania Przestrzennego i Architektury ŚZGiP. Po raz kolejny zwracaliśmy uwagę, że projekt ww. ustawy w zaproponowanym kształcie nie wnosi zasadniczo żadnych regulacji, które wyeliminowałyby słabości obecnego systemu. W szeregu regulacji (np. decyzje o warunkach zabudowy, opłata planistyczna czy roszczenia odszkodowawcze) wprowadzono zmiany kosmetyczne lub w ogóle odstąpiono od zmiany, a jednocześnie wprowadzane są kolejne regulacje skutkujące nowymi obowiązkami gmin, które w żaden sposób nie usprawnią procesów inwestycyjnych co więcej, nie przyczynią się również do podniesienia jakości urbanistycznej przestrzeni. W szczególności podkreślaliśmy, że tryb i terminy realizacji tak złożonej reformy jaką jest reforma systemu planowania przestrzennego są nierealne do wykonania. Projekt ustawy nie został uchwalony do końca 2022 r.

- a) **II konferencja planistyczna: *Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Procedura wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Prawo – Administracja – Biznes*** (listopad 2022 r.)

Konferencja organizowana była przez Wyższą Szkołę Bankową w Chorzowie oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów.

- b) **Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury** – w ciągu 2022 r. zaangażowana była głównie w opiniowanie *projektu ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* oraz podejmowała takie tematy jak: uchwała krajobrazowa, zastosowanie art. 59 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku niezgodności zagospodarowania terenu z mpzp, lokalizacja inwestycji w terenach rolnych. Odbyło się też spotkanie informacyjno-konsultacyjne z Nadzorem Urbanistycznym ŚUW w Katowicach.

3. Współpraca ze Śląskim Oddziałem Towarzystwa Urbanistów Polskich

a) XXXIII edycja Konkursu na najlepsze prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju

Śląski Związek Gmin i Powiatów już po raz ósmy zaangażował się tym razem jako partner w Konkurs Śląskiego Oddziału TUP na prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju. Konkurs odbywał się pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Śląskiego. Związek po raz kolejny był również fundatorem wyróżnień w konkursie. Konkurs organizowany jest przez śląski oddział TUP od 1988 r., a jego głównym celem jest wyróżnienie najciekawszych prac studenckich w zakresie pomysłu na gospodarowanie przestrzenią na terenie województwa śląskiego. Nagrodę Roku 2022 przyznano pracy absolwentce Politechniki Śląskiej w Gliwicach pt.: *PLYNNA HYBRYDA. Hybrydyzacja śródmiejskiego fragmentu Kłodnicy w Gliwicach jako element adaptacji miasta do zmian klimatu*;

b) Podpisanie Porozumienia o współpracy między Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów a Towarzystwem Urbanistów Polskich Oddział Śląski (październik 2022)

Po wielu latach bieżącej współpracy Związek i TUP Oddział Śląski zawarły oficjalne porozumienie dot. podejmowania kolejnych działań z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej oraz zrównoważonego rozwoju jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego.

4. Forum Przestrzeni

Od 2017 r. Związek jest jednym z partnerów inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, obejmującej działania z zakresu promocji, edukacji i wymiany wiedzy, mającej na celu zrównoważone wykorzystywanie nieodnawialnego dobra, jakim są zasoby przestrzeni województwa śląskiego. Oprócz SZGiP partnerami Forum Przestrzeni są: Politechnika Śląska, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Ekonomiczny, Akademia Sztuk Pięknych, Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polski oddział Katowice, Towarzystwo Urbanistów Polskich oddział Katowice oraz Śląska Okręgowa Izba Architektów RP.

W ramach inicjatywy Forum Przestrzeni odbyło się współorganizowane wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego webinarium dotyczące „Audytu krajobrazowego województwa śląskiego” oraz „Aktualizacji sieci korytarzy ekologicznych w województwie śląskim” realizowanych na potrzeby zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (20 kwietnia 2022 r.).

5. Mieszkalnictwo

W ramach tego tematu odbyło się *webinarium pt.: Ustawa o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy – wybrane zagadnienia i najnowsze orzecznictwo* - podczas którego zostały omówione zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (marzec 2022 r.).

VIII. DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE JST W OBSZARZE OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Działania wspierające jst w obszarze gospodarki wodnej

W 2022 r. Związek kontynuował działania wspierające samorządy we wdrażaniu przepisów ustawy *Prawo wodne* i jej nowelizacji oraz innych zadaniach z dziedziny gospodarki wodnej. W ramach tych działań Związek skierował pismo do Premiera RP ws. wątpliwości i obaw samorządów związanych z zaostrzeniem kryteriów wobec oczyszczania ścieków w ramach wyznaczonych w tym celu aglomeracji oraz wskazanych w ustawie z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – *Prawo wodne* oraz niektórych innych ustaw, obowiązków kontrolnych i sprawozdawczych.

Ponadto Związek prowadził działalność informacyjną w obszarze gospodarki wodno-ściekowej, przekazując gminom członkowskim aktualne informacje dotyczące przebiegu procesu legislacyjnego projektów aktów prawnych związanych z gospodarką wodną, w tym przede wszystkim procedowanego przez wiele miesięcy projektu ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw.

2. Działania związane z poprawą jakości powietrza

Związek w 2022 kontynuował działania na rzecz poprawy jakości powietrza i ograniczenia zjawiska niskiej emisji, które zintensyfikowały się po wejściu w życie w 2021 roku pierwszego z terminów obowiązkowej wymiany źródeł ciepła, wskazanych w tzw. uchwale antysmogowej (uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dn. 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw). W tym obszarze w 2022 r.:

- 1) Związek zorganizował wraz z Polskim Alarmem Smogowym **warsztat dotyczący kontroli palenisk indywidualnych w województwie śląskim**, w związku z obowiązywaniem uchwały antysmogowej. Podczas warsztatu został przedstawiony raport z badania Polskiego Alarmu Smogowego dot. kontroli palenisk indywidualnych w woj. śląskim, który stanowił punkt wyjścia do dyskusji na temat skuteczniejszego egzekwowania regulacji antysmogowych. Podczas warsztatu omówione zostały także dobre praktyki i rekomendacje w zakresie kontroli palenisk i egzekwowania przepisów uchwały antysmogowej w województwie śląskim (czerwiec 2022 r.);
- 2) Związek zorganizował wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego i Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Katowicach **konferencję dla samorządów lokalnych dotyczącą stosowania przepisów, mających na celu poprawę jakości powietrza** (w tym tzw. uchwały antysmogowej i Programu ochrony powietrza dla woj. śląskiego) **w świetle obowiązującej sytuacji prawnej oraz sytuacji na rynku paliw energetycznych** (grudzień 2022 r.);
- 3) kontynuowana była działalność powołanego w 2021 r. przy Związku Zespołu roboczego ds. wdrażania przepisów tzw. uchwały antysmogowej, który wypracował rekomendacje dla gmin związane z wykonywaniem obowiązków, wynikających z ww. uchwały. Pod koniec roku, w związku z wypełnieniem celu, dla którego powstał, nastąpiła zmiana nazwy gremium na **Zespół ds. poprawy jakości powietrza**, wybór nowego prezydium i ustalenie nowych celów działalności w kolejnym roku;

- 4) Związek zamówił i rozdystrybuował wśród gmin członkowskich **opinię prawną** odpowiadającą na pytanie czy w świetle tzw. uchwały antysmogowej woj. śląskiego wykroczenie stanowi samo posiadanie instalacji, która w chwili kontroli nie może być już legalnie użytkowana, czy też podstawą do stwierdzenia wykroczenia jest jej faktyczna eksploatacja (lipiec 2022 r.).

3. Działania z zakresu gospodarki odpadami

Od blisko dekady Związek wspiera gminy członkowskie w dostosowywaniu gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi do obowiązujących i stale zmieniających się przepisów prawa. Związek realizuje potrzeby gmin w tej dziedzinie, umożliwiając wymianę doświadczeń, pośrednicząc w zgłaszaniu uwag do projektów aktów prawnych oraz organizując szkolenia, dot. zarówno aspektów prawnych, organizacyjnych, jak i finansowych.

1) spotkania informacyjno-konsultacyjne dot. gospodarki odpadami:

- a) spotkanie przedstawicieli gmin członkowskich Związku z przedstawicielami organów nadzoru i kontroli (Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach oraz Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach) nt. bieżących problemów w gospodarce odpadami (luty 2022 r.);
- b) spotkanie konsultacyjne dot. sporządzania sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, organizowane we współpracy z Departamentem Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (marzec 2022 r.);
- c) wideokonferencja „*Segregacja odpadów u źródła jako szansa na lepsze gospodarowanie odpadami komunalnymi*”, w trakcie której została przedstawiona analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w woj. śląskim w kontekście wymaganych do osiągnięcia celów dot. poziomu selektywnej zbiórki odpadów, a także sposoby na poprawę tego stanu i rozwiązanie problemu rosnącej wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (kwiecień 2022 r.).

2) działalność Komisji ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi

- a) w trakcie posiedzeń tego gremium były omawiane przede wszystkim kwestie wynikające z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz bieżące problemy w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi – w tym m.in.: umowy na odbieranie odpadów i ich kontrola, kary za nieosiągnięcie poziomów recyklingu odpadów komunalnych, nowe obowiązki kontrolne gmin dotyczące zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, kontrola umów na odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości niezamieszkałych czy odbiór odpadów na PSZOK (w tym budowlanych i rozbiórkowych oraz niebezpiecznych);
- b) członkowie Komisji aktywnie uczestniczyli w opiniowaniu projektu ustawy *o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o odpadach* (z dnia 14 stycznia 2022 r.), wprowadzającego system kaucjonowania odpadów opakowaniowych;
- c) zorganizowane zostało szkolenie dla członków Komisji (grudzień 2022 r.) poświęcone następującym tematom:

- najnowsze zmiany w przepisów oraz orzecznictwo z dziedziny gospodarki odpadami komunalnymi i ich skutki dla gminnych systemów odpadowych;
  - przetargi na odbieranie i zagospodarowanie odpadów w świetle najnowszych zmian (m.in. dotyczących elektromobilności).
- d) ważnym elementem działań była bieżąca wymiana dobrych praktyk oraz informacji nt. sytuacji w gospodarce odpadami komunalnymi w poszczególnych gminach członkowskich Związku.

4. Działalność Komisji Ekologii

W roku 2022 tematach związanych z szeroko pojętą ochroną środowiska aktywnie działała funkcjonująca od wielu lat w strukturach Związku Komisja Ekologii. Tematyka jej posiedzeń dotyczyła m.in. najnowszych przepisów związanych z ochroną i rejestracją zwierząt, postępowań w zakresie negatywnego oddziaływania urządzeń grzewczych na środowisko, nadzoru nad lasami niepaństwowymi, gospodarki odpadami w jst – utraty statusu odpadu, problemów związanych z porzucaniem odpadów, a także zmian prawa w zakresie gospodarki wodno-ściekowej – w tym aglomeracji ściekowych oraz nadzoru nad wykonywaniem przez właścicieli nieruchomości obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych do gromadzenia nieczystości ciekłych. Członkowie Komisji opiniowali również projekt ustawy o zmianie ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw* (UD375, z dn. 14 października 2022 r.).

Zorganizowane zostało **szkolenie dla członków Komisji** pt. „Wybrane problemy z zakresu ochrony środowiska” (w dn. 26-27 września 2022 r.). Szkolenie poświęcone było trzem ważnym z punktu widzenia samorządów lokalnych zagadnieniom: najnowszym uregulowaniom prawnym w zakresie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko), uciążliwościom związanym z hałasem, najnowszym zmianom przepisów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

IX. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ENERGIA

1. Regionalna Rada ds. Energii

Regionalna Rada ds. Energii została powołana z inicjatywy Związku w 2013 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele samorządów lokalnych, Samorządu Województwa Śląskiego, instytucji kompetentnych w dziedzinie energii, firm sektora energetycznego oraz instytucji naukowych zajmujących się energią. Gremium to stanowi platformę komunikacji i współpracy między różnego rodzaju podmiotami funkcjonującymi w sferze energii. Podczas posiedzeń w 2022 roku omówiono kwestie dotyczące:

- a) **bezpieczeństwa energetycznego** w województwie śląskim w świetle nadchodzącego kryzysu energetycznego (czerwiec),
- b) roli **magazynów energii** w budowaniu bezpieczeństwa energetycznego regionu, realizacji koncepcji **gospodarki obiegu zamkniętego** w samorządzie oraz kryzysu energetycznego, jego skutków dla samorządów, przedsiębiorstw energetycznych i wszystkich odbiorców (grudzień, w ramach Regionalnego Forum Energetycznego Województwa Śląskiego, organizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego),

- c) członkowie Rady zostali również zaproszeni do udziału w warsztatach konsultacyjnych dotyczących **projektu programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027** (luty).

2. Działania w zakresie oświetlenia w gminach

- 1) W ramach działalności **Zespołu zadaniowego ds. oświetlenia** podjęto następujące inicjatywy, związane z problematyczną współpracą ze spółkami Grupy TAURON:
  - a) spotkanie delegacji Zarządu Związku z Zarządem TAURON Nowe Technologie S.A. (TNT). Tematem spotkania była współpraca samorządów ze spółką w zakresie **utrzymania infrastruktury oświetleniowej**, omówiono bieżące problemy dot. m.in. komunikacji ze Spółką, kosztów związanych z mocą bierną oraz koniecznością przeprowadzenia inwentaryzacji oświetlenia należącego do TNT (marzec);
  - b) pismo do TAURON Nowe Technologie S.A. ws. konieczności instalacji **urządzeń kompensujących moc bierną** w oświetleniu należącym do Spółki (lipiec);
  - c) z uwagi na rosnące ceny energii elektrycznej zgromadzono dane (na podstawie przesłanej do członków Zespołu ankiety) dotyczące planowanych lub już wprowadzonych **wyłączeń oświetlenia ulicznego** (sierpień);
  - d) omówiono możliwe do podjęcia przez Związek działania w celu **ograniczenia kosztów mocy biernej** pojemnościowej generowanej w oświetleniu ulicznym (grudzień).
- 2) Zorganizowano również **spotkania o charakterze szkoleniowym**, które dotyczyły zgłaszanej przez przedstawicieli gmin problematyki:
  - a) **systemów zarządzania oświetleniem**, oszczędności energii, dobrych praktyk w procedurach przetargowych (online, marzec);
  - b) **oświetlenia w budynkach** użyteczności publicznej (online, kwiecień);
  - c) **kompensacji mocy biernej** w oświetleniu ulicznym (czerwiec);
  - d) w trakcie **wyjazdu studyjnego** do zakładu produkującego słupy oświetleniowe omówiono również tematykę m.in. inteligentnych rozwiązań w oświetleniu ulicznym, systemów sterowania i bezpieczeństwa pieszych (październik, Lewin Brzeski/Opole).

3. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej

W 2022 r. członkowie Komisji odbywali regularne posiedzenia, w trakcie których poruszano m.in. takie tematy jak wdrażanie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków czy obowiązki w zakresie podatku akcyzowego i prowadzenia ewidencji energii elektrycznej.

We wrześniu w Ustroniu odbyło się **posiedzenie wyjazdowe Komisji**, podczas którego omówiono najważniejsze zmiany legislacyjne dot. zarządzania energią w gminie, zagadnienia związane m.in. z samowystarczalnością gminy czy efektywnymi energetycznie systemami ciepłowniczymi.

Zorganizowano również spotkania o charakterze szkoleniowym, które dotyczyły zgłaszanej przez przedstawicieli gmin problematyki:

- a) **transformacji energetycznej** w świetle nowelizacji ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych i ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (online, kwiecień);
- b) **ustawy o efektywności energetycznej**, Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii – przegląd zmian i rozwiązań instytucjonalnych ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów komunalnych (online, kwiecień).

4. **Przedsięwzięcie pn. „Przygotowanie specjalistów ds. bezpieczeństwa transformacji energetycznej jst / odporności elektroprosumenckiej jst”**

W związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją na rynku paliw i energii oraz potrzebą budowania kompetencji w samorządach w zakresie transformacji energetycznej regionu, Związek zdecydował się podjąć współpracę z zespołem ekspertów skupionych wokół prowadzonych przez prof. dr hab. inż. Jana Popczyka Powszechnej Platformy Transformacyjnej Energetyki i Stowarzyszenia Klaster 3x20. Wspólnie uzgodniono uruchomienie przedsięwzięcia pn. *Przygotowanie specjalistów ds. bezpieczeństwa transformacji energetycznej jst/odporności elektroprosumenckiej jst*. Zrekrutowano 28 przedstawicieli gmin członkowskich Związku. W 2022 r. odbyło się siedem szkoleń z wysokiej klasy ekspertami, a zakończenie całego cyklu jest zaplanowane na 2023 r.

5. **Inne**

- a) Związek zwrócił się do Marszałka Sejmu RP z apelem o podjęcie pilnych działań legislacyjnych dotyczących nowelizacji *ustawy z dnia 29 października 2021 r. o odnawialnych źródłach energii* w zakresie **rozliczania prosumentów wytwarzających energię z instalacji fotowoltaicznych**, wybudowanych w ramach projektów parasolowych, realizowanych na rzecz mieszkańców przez samorządy terytorialne (styczeń). Wskutek nacisków środowiska samorządowego przyjęto rozwiązania, które przyczyniły się do uniknięcia problemów z ciągłością realizacji tych projektów;
- b) Skierowano także pismo do Prezesa Rady Ministrów ws. konieczności podjęcia działań umożliwiających zawieranie kolejnych umów dot. **przyłączania obiektów do sieci gazowej** (styczeń);
- c) W związku z dużym zainteresowaniem samorządów budowaniem samowystarczalności energetycznej, zorganizowano poświęconą tej tematyce **wizytę studyjną** (kwiecień, Kielce, EkoCentrum OZE/Politechnika Świętokrzyska);
- d) Związek – jako partner – wziął udział w **konferencji Finansowanie poprawy efektywności energetycznej, Śląski Regionalny Okrągły Stół**, organizowanej w ramach projektu RoundBaltic (maj);
- e) Spotkanie samorządowe pn. **Pomorsko-Śląski Konwent Samorządowy** w Słupsku (5-7 października 2022 r.). Tematem przewodnim ww. Konwentu była wymiana wiedzy *nt. wyzwań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego wspólnot lokalnych*. Spotkanie zostało szerzej opisane w części sprawozdania dot. Konwentu Burmistrzów i Wójtów;
- f) W związku z wątpliwościami gmin w zakresie wdrażania *ustawy z 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym*, Związek zgromadził i przekazał Ministerstwu Klimatu i Środowiska uwagi gmin do ww. ustawy, a ponadto we współpracy ze Związkiem Miast Polskich odbyło się spotkanie informacyjne z przedstawicielami tego resortu poświęcone powyższemu problemom (sierpień);

- g) W związku z wejściem w życie ustawy z 7 października o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej Związek zorganizował spotkanie dyskusyjne poświęcone **obowiązkowi zmniejszenia zużycia energii** elektrycznej w samorządach. Zgodnie z ustaleniami ze spotkania, skierowano do Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz do Urzędu Regulacji Energetyki pisma ws. licznych wątpliwości dot. interpretacji przepisów ww. ustawy oraz sporządzania raportu z działań oszczędnościowych (listopad);
- h) Związek zwrócił się do Ministerstwa Klimatu i Środowiska z prośbą o zorganizowanie spotkania informacyjnego nt. **sprawozdania** z realizacji obowiązków wynikających z ustawy z 11 stycznia 2018 r. o **elektromobilności i paliwach alternatywnych** (październik). Ministerstwo zorganizowało takie webinaria skierowane do wszystkich zainteresowanych samorządów (listopad);
- i) Z inicjatywy Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii Związek współuczestniczył w organizacji kolejnej edycji **Metropolitalnych Dni Energii**. W konferencji dla przedstawicieli samorządów pod hasłem *Atom w samorządzie* wziął udział przedstawiciel Regionalnej Rady ds. Energii (wrzesień).

X. DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

1. Komisja ds. Zamówień Publicznych

- a) W 2022 r. odbywały się cykliczne posiedzenia Komisji ds. Zamówień Publicznych, w trakcie których omawiano sprawy bieżące, w tym jednym z dominujących zagadnień była kwestia waloryzacji wynagrodzeń wykonawców w związku z wysoką inflacją;
- b) W ramach działań Komisji ds. Zamówień Publicznych z inicjatywy Prezydium Komisji opracowano **Kodeks dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania zamówień publicznych w mieście/gminie/powiecie...**, który udostępniono wszystkim samorządom członkowskim oraz wysłano do partnerów Związku oraz innych zainteresowanych instytucji branżowych (grudzień).

2. Szkolenia dot. zamówień publicznych

- a) szkolenie online poświęcone **postępowaniom zakupowym w Polskim Ładzie** zorganizowane w odpowiedzi na zgłaszane potrzeby (marzec);
- b) **szkolenie dot. trendów w zamówieniach publicznych** (30 listopada). Podczas szkolenia „*Jak uwzględniać współczesne trendy rozwoju miast w zamówieniach publicznych*” poruszano tematykę zamówień publicznych oraz najnowszych trendów w tym w szczególności: głównych trendów/wyzwań rozwoju miast i gmin, świadomej polityki zakupowej, cyklu zamówienia publicznego (analiza potrzeb, przygotowanie zamówienia, przeprowadzenie zamówienia, ewaluacja), zrównoważonych zamówień publicznych, partycypacji społecznej w zamówieniach publicznych, minimalizacji negatywnego wpływu wynikającego z realizacji zamówień na roboty budowlane na funkcjonowanie miasta.

XI. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH W GMINACH I POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Gminy o charakterze wiejskim stanowią istotną część jst członkowskich Związku. W związku z tym szereg działań prowadzonych przez Związek służy wsparciu tego typu mniejszych jst, np. 25 marca 2022 r. Zarząd Związku przyjął stanowisko w sprawie problemów po wejściu w życie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych, istotnych w szczególności z punktu widzenia mniejszych gmin (problem ten wielokrotnie był poruszany podczas różnych spotkań).

1. Działania na rzecz odnowy i rozwoju wsi

Rok 2022 r. charakteryzował się kilkoma wyjątkowymi wydarzeniami związanymi z rozwojem obszarów wiejskich, w których Związek brał udział, tj.:

- a) **współpraca przy konferencji organizowanej przez Stowarzyszenie Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi**, pt. „Samowystarczalność energetyczna gmin”, w dniach 21-22 kwietnia 2022 r. w gminie Wambierzyce (woj. dolnośląskie)

Związek od wielu lat jest członkiem wspierającym Stowarzyszenie Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi. Podczas niniejszej konferencji omawiane były możliwości i sposoby osiągnięcia choć częściowej samodzielności energetycznej przez gminy. Kompleksową wiedzę na ten temat przekazali branżowi eksperci oraz przedstawiciele samorządów, a przedstawiciel Związku przedstawił prezentację nt. „Przygotowania kadr JST do transformacji energetycznej na przykładzie realizowanego projektu dot. przygotowania specjalistów ds. transformacji energetycznej JST”.

- b) **artykuł w Gazecie Sołeckiej w związku z obchodami 25-lecia polskiej odnowy wsi**

W dniach 2-3 czerwca 2022 r. w Gogolinie (woj. opolskie) odbyła się organizowana przez Samorząd Województwa Opolskiego (przy współpracy z gminami opolskimi Stowarzyszenia PSORW) konferencja pt. „25 lat polskiej odnowy wsi, dorobek i wyzwania”. Podsumowano na niej zainicjowane 25 lat temu w województwie opolskim działania typu odnowa wsi, której idea rozprzestrzeniła się także w późniejszych latach na inne obszary Polski, w tym dzięki współpracy Związku z Samorządem Województwa Śląskiego również na terenie województwa śląskiego.

Artykuł, który na zlecenie Związku ukazał się w Gazecie Sołeckiej (wyd. czerwiec-lipiec 2022) opisuje działania związane z popularyzacją idei odnowy wsi w woj. śląskim, które zostały zainicjowane 20 lat temu - właśnie przez Śląski Związek Gmin i Powiatów.

- c) udział w pracach **Zespołu ds. analizy szans i zagrożeń oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich w województwie śląskim do 2030 r.** (powołanego zarządzeniem Wojewody Śląskiego)

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wskazał do prac w Zespole dwóch przedstawicieli: Wójta Gminy Kochanowice, Członka Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów oraz Wójta Gminy Psary, Członka Komisji Rewizyjnej Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. W ramach prac Zespołu powstał dokument pn.: „Opracowanie dotyczące rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa województwa śląskiego do 2030 r.”. Ostateczna wersja tego dokumentu została przesłana do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

d) udział w Europejskim Parlamencie Wiejskim 2022

W dniach 12-15 września 2022 r. w Kielcach po raz pierwszy w Polsce, a piąty w Europie odbyło się spotkanie Europejskiego Parlamentu Wiejskiego. Wydarzenie, w którym uczestniczyli również przedstawiciele Związku, zgromadziło około 350 przedstawicieli organizacji społecznych, naukowców, przedsiębiorców, przedstawicieli władz krajowych i instytucji unijnych, reprezentujących 39 krajów. Podczas tego wydarzenia została wypracowana tzw. Deklaracja z Kielc nt. przyszłości obszarów wiejskich w Europie, która została przekazana do Komisji Europejskiej (m.in. na podstawie takich dokumentów tworzone są strategie i programy unijne, takie jak długoterminowa wizja rozwoju obszarów wiejskich, czy Pakt dla obszarów wiejskich).

2. Wsparcie wdrażania podejścia LEADER/RLKS

Śląski Związek Gmin i Powiatów od 2007 r. koordynuje prace regionalnej sieci SILESIAN LEADER NETWORK (SLN), która zrzesza wszystkie 14 Lokalnych Grupy Działania (LGD) z terenu województwa śląskiego - zapewniając jej wsparcie merytoryczne i organizacyjne. W 2022 roku przypadło 15-lecie powołania Sieci SLN oraz odbyły się wybory Koordynatora oraz Prezydium Sieci na kolejną kadencję.

Dominującym w roku sprawozdawczym tematem organizowanych spotkań Sieci SLN wciąż były kwestie związane z wdrożeniem w województwie śląskim instrumentu pn. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) w ramach kolejnego programu operacyjnego pn. Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027. Śląski Związek Gmin i Powiatów od wielu lat zabiegał o uruchomienie pełnej formuły tego instrumentu w województwie śląskim – po raz pierwszy począwszy od 2023 r. decyzją Zarządu Województwa Śląskiego będzie on realizowany w kolejnych latach nie tylko przy udziale środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ale zostanie również wsparty środkami polityki spójności z Europejskiego Funduszu Społecznego+ (w formule bezpośredniej) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w formule pośredniej).

Dla przedstawicieli gmin oraz LGD został także zorganizowany wyjazd studyjny w ramach projektu dofinansowanego z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW).

Wybrane działania i spotkania przedstawicieli LGD w ramach Sieci SLN:

- a) **spotkanie Sieci SLN z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego ws. podziału środków z EFS i EFRR w instrumencie RLKS, 15 marca 2022 r.**

Podczas spotkania online ws. podziału środków z EFS i EFRR zaproponowanego przez Urząd Marszałkowski, przedstawione zostały także informacje po posiedzeniu GTL (które odbyło się kilka dni wcześniej) ws. struktury i wymagań dot. lokalnych strategii rozwoju w nowym okresie programowania.

- b) **regionalne spotkanie Sieci SLN m.in. z okazji 15-lecia jej funkcjonowania, 11-12 maja 2022 r. w Kroczycach**

Było to pierwsze spotkanie stacjonarne Sieci SLN po przerwie związanej z epidemią, które było okazją do podsumowania 15 lat funkcjonowania Sieci. W programie znalazło się też wiele zagadnień merytorycznych, m.in. odbyło się spotkanie on-line z przedstawicielami Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nt. przygotowań do konkursu na wybór lokalnych strategii rozwoju na

kolejny okres programowania. W wydarzeniu udział wzięli też reprezentanci Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, którzy omówili działania LGD w nowej perspektywie finansowej UE. Zaproszony ekspert przeprowadził warsztaty nt. procesu partnerskiego opracowywania lokalnych strategii rozwoju na kolejny okres programowania. Natomiast drugiego dnia w ramach wizyt studyjnych odbyły się spotkania z beneficjentami LGD Perła Jury (gospodarza miejsca). Na oficjalnym związkowym kanale YouTube udostępniona została wideorelacja z tego wydarzenia.

c) **spotkanie Sieci SLN w sprawie kryteriów wyboru lokalnych strategii rozwoju (LSR), 16 września 2022 r.**

Spotkanie dot. wprowadzenia w województwie śląskim nowej, wielofunduszowej formy instrumentu rozwoju obszarów wiejskich pn. Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Podczas spotkania zostały omówione także kryteria wyboru do konkursu na wybór LGD na lata 2023-2027. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu oraz Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

d) **wyjazd studyjny do województwa świętokrzyskiego dla przedstawicieli LGD z terenu województw śląskiego i świętokrzyskiego w ramach KSOW, 21-23 września 2022 r.**

W ramach konkursu 6/2022 dla Partnerów KSOW Związek zorganizował wyjazd studyjny pn. „Międzywojewódzka wymiana wiedzy i doświadczeń - wyjazd studyjny dla przedstawicieli LGD”, który odbył się na terenie LGD Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej (okolice Nowej Słupi). W trakcie wyjazdu uczestnicy mogli wymienić się dobrymi praktykami i wiedzą z zakresu: rozwoju działalności gospodarczej, zwiększenia atrakcyjności obszarów objętych lokalnymi strategiami rozwoju i wykorzystania środków finansowych. Związek pozyskał na realizację powyższego przedsięwzięcia dofinansowanie w kwocie 33.335 zł, które pokryło większość kosztów wyjazdu.

XII. INNE DZIAŁANIA INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE i EDUKACYJNE na rzecz GMIN I POWIATÓW

Śląski Związek Gmin i Powiatów w 2022 roku zorganizował wiele innych spotkań o charakterze konsultacyjnym, warsztatów, konferencji, seminariów i szkoleń, których celem jest podnoszenie sprawności i efektywności działania administracji lokalnej na szczeblu gmin i powiatów. Cel ten realizowany jest poprzez zapewnienie eksperckiej wiedzy i wyczerpującej informacji o najnowszych aktach legislacyjnych, dotyczących samorządów lokalnych, promowanie modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania jednostek administracji samorządowej i zapewnienie płaszczyzny wymiany doświadczeń pomiędzy gminami i powiatami w tym zakresie. Wśród działań przeprowadzonych w roku sprawozdawczym wymienić można następujące szkolenia i spotkania o charakterze informacyjnym:

- 1) dwudniowe szkolenie online *Proces inwestycyjny w świetle najnowszych zmian ustawy Prawo budowlane oraz innych ustaw* (styczeń 2022 r.);
- 2) **szkolenie pt. „Aktualne problemy w funkcjonowaniu wydziałów komunikacji”** w Katowicach, dedykowane członkom Komisji ds. Problemów Komunikacyjnych (dn. 5 maja 2022 r.). Celem szkolenia było przedstawienie pracownikom wydziałów

komunikacji obowiązującego stanu prawnego oraz interpretacji zagadnień, budzących największe wątpliwości. Szkolenie wskazało właściwą podstawę do stosowania przepisów w praktyce;

- 3) szkolenie we współpracy z **Państwowym Instytutem Geologicznym – Państwowym Instytutem Badawczym** w Warszawie, dedykowane Członkom Komisji Geologii i Górnictwa (dn. 30-31 maja 2022 r.). Celem szkolenia było m.in. umożliwienie zdobycia praktycznej wiedzy z zakresu obsługi geologicznych baz danych prowadzonych przez PIG-PIB;
- 4) szkolenie dot. **egzekucji obowiązków pieniężnych i niepieniężnych** (kwiecień 2022 r.) – w programie szkolenia poruszono m.in.: definicję ustawową pojęcia postępowania egzekucyjnego, różnic pomiędzy postępowaniem a egzekucją, ustawowych zasad prawnego obowiązku prowadzenia egzekucji, odpowiedniego stosowania przepisów KPA, szczegółowego przebiegu egzekucji (w tym środków nadzoru, zaskarżenia, skarg, zażaleń i zarzutów). Szkolenie zorganizowane zostało na wniosek i we współpracy ze Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego;
- 5) szkolenie dla członków Komisji ds. ochrony danych osobowych dot. *Weryfikacji i audytu podmiotu przetwarzającego zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia UE 2016/679 z dn. 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (tzw. RODO)* (czerwiec 2022 r.);
- 6) **szkolenie pt. „Nowelizacja Kodeksu spółek handlowych z perspektywy pracowników nadzoru właścicielskiego”** w Katowicach, dedykowane Członkom Grupy roboczej ds. nadzoru właścicielskiego (dn. 16 września 2022 r.). Celem szkolenia było omówienie najistotniejszych zmian z punktu widzenia pracowników nadzoru właścicielskiego;
- 7) w związku z pogarszającą się sytuacją finansową samorządów oraz poszukiwaniem możliwości finansowania inwestycji samorządowych, zorganizowano spotkanie informacyjne dot. **realizacji inwestycji samorządowych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego** (październik 2022 r.). Spotkanie miało na celu przedstawienie najważniejszych założeń dotyczących PPP i stanowić wstęp do szerszych działań Związku w zakresie PPP w kolejnym roku;
- 8) konferencja **Finansowanie zadań publicznych. Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego** (listopad 2022 r.). Konferencja organizowana była przez Wyższą Szkołę Bankową w Chorzowie oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów. Partnerem wydarzenia było Wydawnictwo C.H. Beck.

XIII. PRZEDSIĘWZIĘCIE „BENCHMARKING USŁUG PUBLICZNYCH”

Od 2011 r. Związek z powodzeniem realizuje działania wspierające rozwój kontroli zarządczej w jst, m.in. poprzez koordynowanie przedsięwzięcia pn. „Benchmarking usług publicznych” (wcześniej projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej „*Benchmarking – narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych*”, a następnie przedsięwzięcie pn. „*Benchmarking-Kontynuacja*). W 2022 roku, po wygaśnięciu zawartych wcześniej porozumień, biuro Związku przeprowadziło rekrutację do udziału w kolejnej, 3-letniej edycji przedsięwzięcia. W wyniku przeprowadzonej rekrutacji udało się pozyskać rekordową liczbę 43 jst:

- 17 urzędów miast na prawach powiatu:

Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Bytom, Częstochowa, Gliwice, Jaworzno, Krosno, Lublin, Mysłowice, Przemyśl, Ruda Śląska, Rybnik, Rzeszów, Tarnów, Tychy, Zabrze, Żory;

- 20 urzędów gmin:

Bieruń, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Czeladź, Gierałtowice, Godów, Gorzyce, Kochanowice, Konopiska, Miasteczko Śląskie, Miedźno, Mszana, Nowy Targ, Pilchowice, Pyskowice, Radlin, Wodzisław Śląski, Woźniki, Zbrosławice i Żarki;

- 6 starostw powiatowych:

Opoczno, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Sieradz, Tarnowskie Góry, Zduńska Wola.

W nowej edycji przedsięwzięcia odstąpiono od przyjętej wcześniej metodologii prowadzenia badań porównawczych w 11 stałych obszarach, na rzecz prowadzenia badań w 4 obszarach, co roku tematycznie dobieranych na podstawie deklarowanych oczekiwań uczestników. W 2022 roku badaniami objęto następujące obszary:

1. funkcjonowanie urzędu ze szczególnym uwzględnieniem e-usług i cyfryzacji
2. inwestycje
3. geodezja i kartografia
4. zadania zlecone.

Od maja do sierpnia prowadzono pogłębioną analizę i identyfikację dobrych praktyk, które ostatecznie zaprezentowane zostały podczas wideospotkań, we wrześniu 2022 r.

Równoległe z dotychczasową ścieżką benchmarkingową, prowadzono działania związane z funkcjonowaniem tzw. *Grupy Innowacji Samorządowych*. Grupa ta skupia pracowników jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w przedsięwzięciu pn. „Benchmarking usług publicznych” oraz ekspertów zainteresowanych wypracowaniem tzw. innowacji samorządowych. W 2022 r. Grupa kontynuowała prace zainicjowane w 2019 r., zmierzające do wypracowania **modelowego zestawu kryteriów monitorowania rozwoju w obszarze inteligentnego miasta**. Podjęła również, z sukcesem, temat **integracji metodologii benchmarkingowej z Systemem Monitorowania Usług Publicznych (SMUP)**.

Cykl benchmarkingowy zakończył się spotkaniem podsumowującym (listopad 2022) podczas którego przedstawiono zarówno przebieg i efekty benchmarkingu w 2022 roku jak i propozycje na kolejny rok. We wszystkich spotkaniach benchmarkingowych w 2022 roku wzięło udział ponad 250 osób.

XIV. PROJEKT „ŚLĄSKIE SAMORZĄDY BEZ BARIER DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH”

Do końca kwietnia 2022 r. trwała realizacja projektu pn. „Śląskie samorządy bez barier dostępne dla wszystkich”. Projekt, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej (wartość projektu: 1.739.568,00 zł), był efektem współpracy Związku z liderem projektu (Euro Innowacje). Celem projektu było propagowanie idei dostępności oraz podnoszenie wiedzy i świadomości pracowników jednostek samorządu terytorialnego w ww. obszarze.

Działania zrealizowane w ramach projektu dotyczyły:

- a) wsparcia szkoleniowego w zakresie stosowania rozwiązań ułatwiających zatrudnianie osób niepełnosprawnych w jednostkach samorządu terytorialnego;
- b) przeprowadzenia przeglądu procedur związanych z obsługą klienta pod kątem zapewnienia dostępności;
- c) wsparcia szkoleniowego koordynatorów dostępności;
- d) zakupu drobnego sprzętu wspierającego realizację obowiązków związanych z dostępnością.

Do projektu zakwalifikowano 44 jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa śląskiego: Będzin, Bielsko-Biała, Bieruń, Bytom, Chorzów, Cieszyn, Czechowice-Dziedzice, Dąbrowa Górnicza, Gierałtówice, Gliwice, Goleszów, Jastrzębie Zdrój, Katowice, Knurów, Koszęcin, Kozy, Miedźna, Mikołów, Pilchowice, Poczesna, Pyskowice, Ruda Śląska, Rybnik, Rydułtowy, Siemianowice Śląskie, Skoczów, Świerklaniec, Świętochłowice, Ustroń, Wilamowice, Wodzisław Śląski, Zabrze, Żory, Żywiec, powiat bielski, powiat częstochowski, powiat gliwicki, powiat mikołowski, powiat pszczyński, powiat raciborski, powiat rybnicki, powiat tarnogórski, powiat wodzisławski, powiat żywiecki. Wszystkie ww. jst zakończyły udział w projekcie zgodnie z przewidzianą ścieżką.

XV. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI ZWIĄZKU

Przynależność do Związku stwarza również możliwość udziału przedstawicieli gmin i powiatów w pracach Komisji Związku. Część z Komisji funkcjonuje od pierwszych lat działalności Związku, inne zostały powołane przez Zarząd Związku w ostatnich latach w reakcji na narastającą ilość problemów w określonych dziedzinach działalności samorządów lokalnych. Idea pracy Komisji polega na wymianie informacji i doświadczeń członków Komisji - pracowników poszczególnych wydziałów w urzędach gmin i starostwach powiatowych oraz jednostek organizacyjnych. Dzięki udziałowi w pracach komisji przedstawiciele gmin i powiatów mogą uzyskać pożyteczne wskazówki, dotyczące rozwiązywania konkretnych problemów komunalnych, poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniami innych samorządów, jak również korzystając niejednokrotnie z pomocy ekspertów zapraszanych na posiedzenia celem wyjaśnienia niejasnych kwestii powstałych na gruncie prawa. W razie potrzeby w różnych bieżących sprawach komisje wypracowują swoje opinie i uwagi, które są wyrazem wspólnego postrzegania pewnych problemów. Przygotowane przez Komisje materiały - po zaakceptowaniu ich przez Zarząd Związku - kierowane są do wskazanych przez Komisje adresatów, m.in. Prezesa Rady Ministrów, ministrów resortowych, przewodniczących komisji parlamentarnych, posłów i senatorów z obszaru województwa śląskiego, urzędów centralnych, Marszałka Województwa Śląskiego, Wojewody, itd. Komisje spotykają się z różną częstotliwością, w zależności od potrzeb i pojawiających się w danym momencie problemów z danej dziedziny funkcjonowania samorządów lokalnych.

W 2022 roku w Związku działało aktywnie 12 Komisji:

1. Komisja Geologii i Górnictwa
Przewodnicząca: p. Agnieszka Chećko – Naczelnik Biura ds. Geologii w Urzędzie Miejskim w Jaworznie, Geolog Powiatowy;
2. Komisja Planowania Przestrzennego i Architektury
Przewodnicząca: p. Małgorzata Nowacka-Wysogład - Kierownik Referatu Zagospodarowana Przestrzennego, Wydział Urbanistyki i Architektury, Urząd Miejski w Jaworznie;

3. Komisja ds. Gospodarki Nieruchomościami
Przewodnicząca: p. Magdalena Korzeniowska - Naczelnik Wydziału Obrotu Nieruchomościami, Urząd Miejski w Zabrze;
4. Komisja Skarbników Powiatów Grodzkich i Ziemskich
p.o. Przewodniczącego: p. Grażyna Zdziebło – Skarbnik Miasta Żory;
5. Komisja ds. Problemów Komunikacyjnych
Przewodnicząca: p. Beata Szczepankiewicz – Naczelnik Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Gliwicach;
6. Komisja Ekologii
Przewodniczący: p. Mariusz Dyka - Naczelnik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Gliwicach;
7. Komisja ds. Unii Europejskiej
Przewodnicząca: p. Katarzyna Kobierska - Kierownik Biura Rozwoju Miasta, Urząd Miejski w Gliwicach;
8. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej
Przewodnicząca: p. Bożena Herbuś – Inżynier Miejski w Urzędzie Miasta Częstochowy;
9. Komisja ds. organizacji pozarządowych
Z-cy Przewodniczącego: p. Agnieszka Lis - Pełnomocnik Prezydenta Miasta Katowice ds. Organizacji Pozarządowych, p. Magdalena Mike - Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, Zastępca Naczelnika Wydziału Organizacji Pozarządowych i Aktywności Obywatelskiej w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej;
10. Komisja ds. Ochrony Danych Osobowych
Przewodnicząca: Patrycja Kijas – Inspektor Ochrony Danych w Urzędzie Miasta Częstochowy;
11. Komisja ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi
Przewodnicząca: p. Elżbieta Student – Naczelnik Wydziału Gospodarowania Odpadami w Urzędzie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny;
12. Komisja ds. Zamówień Publicznych
Przewodniczący: p. Jarosław Rokicki – Naczelnik Wydziału Zamówień Publicznych w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Górniczej.

W 2022 roku działała również Grupa robocza ds. nadzoru właścicielskiego, której celem jest dyskusja nad aktualnymi problemami, zmianami w prawodawstwie, a także wymiana dobrych praktyk w dziedzinie nadzoru właścicielskiego nad spółkami komunalnymi. Grupa ta powstała w 2020 r. z inicjatywy grupy urzędników miast członkowskich.

XVI. WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PROMOCJA ZWIĄZKU

1. Działania wspierające gminy i powiaty

- 1) Związek wspierał kompetencyjnie jst członkowskie w zakresie różnych aspektów komunikacji i promocji w samorządach lokalnych poprzez organizowanie spotkań o charakterze konsultacyjnym i szkoleniowym, m.in. na temat:
  - a) prawa autorskiego w działalności promocyjnej i informacyjnej samorządów lokalnych (marzec);

- b) ochrona danych osobowych w mediach społecznościowych w działalności promocyjnej samorządów lokalnych” (maj);
  - c) prowadzenie Biuletynu Informacji Publicznej (czerwiec);
- 2) Związek kontynuował koordynację działania grupy pod roboczą nazwą „pracownicy odpowiedzialni za promocje w jst”, na wniosek której organizował ww. szkolenia.
- 3) Związek dostarczał jst członkowskim bieżące wiadomości dot. obowiązków i zadań samorządów lokalnych za pośrednictwem:
- a) swojego portalu informacyjnego: www.silesia.org.pl (Związek w grudniu uruchomił nową stronę internetową):
    - bieżących aktualności, zwłaszcza w odniesieniu do:
      - zmian w przepisach prawa;
      - oferty szkoleniowo-doradczej Związku;
      - przedsięwzięć organizowanych przez Związek oraz partnerów współpracujących ze Związkiem
      - prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.
    - inicjatyw podejmowanych przez poszczególne jst - w ramach zakładki „Z życia gmin i powiatów”.
  - b) strony na Facebooku:
    - relacje z wydarzeń organizowanych przez Związek;
    - promocja działań/aktywności jst członkowskich;
    - prezentowanie wybranych zagadnień samorządowych w przystępny sposób;
    - prezentowanie szkoleniowo-doradczej działalności Związku.
  - c) kanału na YouTube – przygotowywanie i publikowanie materiałów wideo dot. wybranych inicjatyw/wydarzeń organizowanych przez Związek, m.in.:
    - przedsięwzięcie pn. „Przygotowanie specjalistów ds. bezpieczeństwa transformacji energetycznej jst/odporności elektroprosumenckiej jst”:
[Cykl szkoleń „Przygotowanie specjalistów do transformacji energetycznej w samorządach” - YouTube](#)
    - inicjatywa tworzenia ogrodów deszczowych w miastach i gminach województwa śląskiego;
[Tworzenie ogrodów deszczowych w miastach województwa śląskiego - YouTube](#); [Tworzenie ogrodu deszczowego w Kaletach, 19.05.2022 r. - YouTube](#)
    - relacja z posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów w Psarach, 15 czerwca 2022 r.:

[Relacja z posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów w Psarach, 15 czerwca 2022 r. - YouTube](#)

- spotkanie z okazji 15-lecia Sieci LGD w woj. śląskim:

[Relacja wideo ze spotkania z okazji 15-lecia Sieci LGD w woj. śląskim - YouTube](#)

- wizyta w siedzibie Związku Garriego Martina, byłego Mera Iрпиеня, byłego Dyrektora Wykonawczego, a obecnie Członka Zarządu Kijowskiego Oddziału Regionalnego Związku Miast Ukrainy (KORZMU):

[Rozmowa z Garrim Martinem z KORZMU na temat sytuacji w Ukrainie i działań samorządów lokalnych - YouTube](#)

- 4) Związek podejmował dodatkowe, regularne działania informacyjne skierowane do jst członkowskich, tj.:

- a) regularne wysyłanie informatora do jst członkowskich, który zawierał:

- bieżące informacje o podejmowanych przez Związek działaniach i ważniejszych inicjatywach podejmowanych przez środowisko samorządowe w skali Polski;
- wybrane dokumenty/materiały eksperckie związane z funkcjonowaniem gmin i powiatów.

- b) regularne wysyłanie informacji/komunikatów do jst członkowskich związanych z wybranymi obowiązkami leżącymi po stronie jst, zwłaszcza dotyczących prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (w okresie marzec-czerwiec były to przede wszystkim informacje dot. wsparcia udzielanego obywatelom Ukrainy, w okresie wrzesień-grudzień były to przede wszystkim informacje dot. dystrybucji/sprzedaży węgla przez samorzady).

- 5) Związek wspierał jst członkowskie w nawiązywaniu kontaktów z mediami branżowymi i ogólnoinformacyjnymi (o zasięgu ogólnopolskim i regionalnym), których celem było promowanie działań podejmowanych przez gminy i powiaty (w tym zwłaszcza dobrych praktyk czy sprawdzonych rozwiązań) – głównie była to współpraca z Portalem samorządowym, czasopismem „Wspólnota”, portalem prawo.pl, Dziennikiem Gazetą Prawną, TVP Katowice, Polskim Radiem Katowice, radiem eM, Antyradiem.

Wybrane materiały prasowe dostępne poniżej: [Działalność Związku w mediach – Śląski Związek Gmin i Powiatów \(silesia.org.pl\)](#)

- 6) Związek przygotował zestaw materiałów edukacyjnych dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami dla gmin członkowskich. Materiały te składają się z trzech animacji i trzech grafik, które w przystępny sposób wyjaśniają, z czego wynikają rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w samorządach lokalnych. Łączy je hasło przewodnie: „Za co płacę? Czyli ABC systemu gospodarki odpadami”. Materiały posłużą gminom członkowskim Związku w bieżącej komunikacji z mieszkańcami i radnymi.

Materiały dostępne tutaj: [Animacje – opłata za gospodarowanie odpadami – Śląski Związek Gmin i Powiatów \(silesia.org.pl\)](#)

W ramach materiałów udostępniono też rozbudowany tekst merytoryczny, opracowany w konsultacji z Członkami Komisji ds. Gospodarki Odpadami Komunalnymi naszego Związku, który był podstawą przygotowania animacji i grafik.

Opłata za gospodarowanie odpadami – co się pod nią kryje? (animacja 1): [Opłata za gospodarowanie odpadami – co się pod nią kryje? \(animacja 1\) – YouTube](#)

Opłata za gospodarowanie odpadami – co wpływa na wzrost opłaty? (animacja 2): [Opłata za gospodarowanie odpadami – czyli co wpływa na wzrost opłaty? \(animacja 2\) – YouTube](#)

Opłata za gospodarowanie odpadami – kilka kluczowych zasad (animacja 3): [Opłata za gospodarowanie odpadami – kilka kluczowych zasad \(animacja 3\) – YouTube](#)

2. Działania wzmacniające markę Związku

Związek wzmacniał swoją markę poprzez:

- 1) stałe kontakty z mediami o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym oraz branżowym w następujący sposób:
  - a) bieżące prezentowanie i nagłaśnianie aktualnych stanowisk/opinii przyjmowanych przez Zarząd i Zgromadzenie Ogólne Związku oraz działań Związku (najczęściej w formie materiałów prasowych), dotyczących m.in.:
    - sytuacji w szpitalach miejskich i powiatowych;
    - zmian w prawie budowlanym;
    - dystrybucji węgla i pilotażu Związku z PGG w zakresie wsparcia osób samotnych, wykluczonych cyfrowo w zakupie tego paliwa;
    - problemów finansowanych samorządów lokalnych;
    - dyrektywy wodnej;
    - kryzysu energetycznego;
    - programu „Czyste powietrze”;
    - reformy planowania przestrzennego;
    - działań Związku wspierających samorządy w realizowaniu akcji pomocowej kierowanej do obywateli Ukrainy.
  - b) udział/wypowiedzi przedstawicieli Związku w audycjach radiowych/rozmowach wideo w studiu/artykułach w wybranych mediach, w ramach ww. tematów;
  - c) spotkania z mediami (np. spotkanie prasowe przy okazji sesji Zgromadzenia Ogólnego Związku w Lublińcu i sesji w Rybniku, a także konferencji dot. wdrażania tzw. uchwały antysmogowej);
  - d) nawiązanie stałej współpracy z wybranymi mediami, których celem było systematyczne prezentowanie zagadnień samorządowych przez pryzmat działalności Związku, tj.:
    - cykl artykułów i komentarzy publikowanych w czasopiśmie „Wspólnota” (w okresie styczeń–grudzień, np. na temat wybranych aspektów gospodarki wodno-ściekowej w gminach);

- rozmowy wideo w redakcji Dziennika Zachodniego oraz teksty prasowe publikowane w wersji papierowej oraz mediach społecznościowych (w okresie: kwiecień–grudzień), np. na temat pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy przez samorządy lokalnej, stanu finansów samorządów lokalnych w kontekście raportu eksperckiego opracowanego na wniosek Związku czy działań Związku podjętych w 2022 r.;
  - rozmowy wideo w studiu Portalu samorządowego oraz teksty prasowe publikowane w Portalu oraz newsletterze (w okresie: kwiecień–grudzień), np. na temat przedsięwzięcia Związku pn. „Przygotowanie specjalistów ds. bezpieczeństwa transformacji energetycznej jst/odporności elektroprosumenckiej jst”, posiedzenia Regionalnej Rady ds. Energii nt. kryzysu energetycznego, dyrektywy wodnej czy Krajowej Polityki Miejskiej.
- 2) prowadzenie działań informacyjnych dot. ważnych zagadnień samorządowych i społecznych (w ich ramach Związek opracował materiały informacyjno-prasowe, które zostały udostępnione jst):
- a) informowanie o działaniach Związku w zakresie wsparcia jst w aktywnościach pomocowych kierowanych do obywateli Ukrainy (marzec–kwiecień);
  - b) akcja pomocowa pn. „Jesteśmy z Wami! – samorządowa pomoc dla ukraińskich miast Obwodu Kijowskiego”; w jej ramach Związek zwrócił się do samorządów lokalnych z województwa śląskiego z apelem w sprawie przekazania pomocy rzeczowej najbardziej poszkodowanym miastom i gromadom z terenu Obwodu Kijowskiego (maj–czerwiec);
  - c) akcja informacyjna związana z przedsięwzięciem tworzenia ogrodów deszczowych w miastach/gminach woj. śląskiego (maj–czerwiec);
  - d) akcja informacyjna dot. pilotażu Związku z PGG ws. wsparcia osób niesamodzielnych/wykluczonych cyfrowo w zakupie węgla oraz sprzedaży węgla przez samorządy (październik–listopad);
- 3) udział przedstawicieli Związku w roli prelegentów w ogólnopolskich wydarzeniach branżowych jak Europejski Kongres Gospodarczy (wrzesień) i Samorządowe Forum Kapitału i Finansów (październik);
- 4) aktywność w roli patrona lub partnera w wydarzeniach o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim dotyczących bezpośrednio lub pośrednio samorządu lokalnego, tj.:
- a) partner samorządowy konkursu na Najlepszą Przestrzeń Publiczną oraz konkursu na Najlepsze Prace Dyplomowe z Zakresu Urbanistyki, Gospodarki Przestrzennej i Zrównoważonego Rozwoju 2022 (pierwszy z nich był organizowany pod Patronatem Marszałka Województwa Śląskiego, drugi został zorganizowany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich);
  - b) patronat Związku nad Wojewódzkim Konkursem Wiedzy o Unii Europejskiej dla uczniów klas 8 szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych, organizowanego z okazji Europejskiego Roku Młodzieży;
  - c) patronat środowiskowy nad wydarzeniami organizowanymi w 2022 r. przez Municipium S.A. (wydawcę „Wspólnoty”), tj.: Ogólnopolską Konferencją Samorządu i Oświaty Edukacja Przyszłości w dn. 6-7 kwietnia 2022 r.

w Lublinie; Kongresem Zarządzania Administracją Samorządową w dn. 24-25 maja 2022 r. w Płocku; Samorządowym Forum Kapitału i Finansów w dn. 12-13 października 2022 r. w Katowicach;

- d) patronat Związku nad Krajowym Kongresem Forów Skarbników w dn. 10-11 maja 2022 r. w Warszawie oraz Krajowym Kongresem Sekretarzy w dn. 19-20 października 2022 r. w Warszawie, organizowanych przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego;
- e) patronat Związku nad Ogólnopolską Konferencją Naukowo-Techniczną pn. „Fotowoltaika dziś i jutro” w dn. 25-26 maja 2022 r. (on-line) oraz w dn. 14 września 2022 r. (stacjonarnie podczas targów ENERGETAB 2022), organizowanej przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Bielsko-Bialski.

PODSUMOWANIE

Działalność Związku - naznaczona w dużej mierze w 2022 r. kryzysem uchodźczym i energetycznym - koncentrowała się jednak w dwóch podstawowych, utrwalonych osiach. Pierwszą z nich stanowiła **ochrona interesów samorządów lokalnych województwa śląskiego**, m.in. poprzez bezpośredni kontakt z administracją rządową bądź pisma lub stanowiska, w których Związek odnosił się do problemów wynikających z tworzonych przepisów prawa, często powodujących, iż zarządzanie sprawami lokalnymi i wykonywanie zadań publicznych przez władze samorządowe jest z roku na rok coraz trudniejsze. W swoich apelach i stanowiskach **Związek zwracał uwagę na czynniki osłabiające stabilne przez wiele lat podstawy finansowania samorządów lokalnych**. W 2022 r. wiele uwagi poświęcono działaniom informacyjnym związanym z pomocą uchodźcom oraz bezpieczeństwem energetycznym.

Drugą oś działalności Związku stanowiły wszelkiego rodzaju **usługi związane z informowaniem, szkoleniem i doradztwem**, a także różnego typu spotkaniami stwarzającymi możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń między samorządami lokalnymi, wynikających z praktyki funkcjonowania gmin i powiatów. Działalność Związku była wielokierunkowa, wielowątkowa i uwzględniała zarówno potrzeby powiatów oraz małych gmin, jak i większych ośrodków miejskich.

Śląski Związek Gmin i Powiatów niezmiennie **wspierał merytorycznie i informacyjnie samorządy lokalne, a także reagował na zmieniające się prawo i związane z tym potrzeby jst**.

Liczba członków Związku w 2022 r. wykazywała jak w poprzednich latach tendencję rosnącą - do Związku **przystąpiło 10 kolejnych jednostek samorządowych**: Gminy: Bobrowniki, Gorzyce, Hażlach, Krzanowice, Lipowa, Lubomia, Racibórz, Swinna i Wilkowice oraz Powiat Tarnogórski. Rok 2022 był siódmym rokiem z rzędu, w którym żadna jst nie wystąpiła ze Związku. Na koniec 2022 r. liczba członków wynosiła 154 jst (tj. 85 % jst z terenu woj. śląskiego).